

2017-04-24

TJÄNSTESKRIVELSE
FRN 2017/49

Fritidsnämnden

Öppen fritidsverksamhet för flickor 13 – 18 år

Förslag till beslut

1. Fritidsnämndens särskilda föreningsbidrag för öppen verksamhet för flickor upphör den 31 maj 2017 och ersätts med överenskommelser med föreningar om öppen fritidsverksamhet för flickor
2. Fritidsnämnden fastställer att det finns ett behov av ungdomsinriktad öppen fritidsverksamhet som vänder sig till enbart flickor, som komplement till fritidsgårdsverksamhet, i Fisksätra samt i centrala Nacka
3. Fritidsnämnden beslutar att ingå en överenskommelse för tiden 1 september 2017 – 31 maj 2018, med möjlighet till förlängning ett år i taget i max tre år, med föreningen Darra musik och dans, där föreningen anordnar öppen ungdomsinriktad fritidsverksamhet för flickor i Fisksätra
4. Överenskommelsen med föreningen Darra musik och dans omfattar verksamhet vid minst tre tillfällen per vecka under 34 skolveckor, med minst tre timmar öppet per tillfälle, föreningen ges ett årligt riktat föreningsbidrag med 284 000 kronor samt tid i fritidsnämndens inhyrda lokaler i Fisksätra centrum till 0-taxa
5. Fritidsnämnden beslutar att ingå en överenskommelse för tiden 1 september 2017 – 31 maj 2018, med möjlighet till förlängning ett år i taget i max tre år, med föreningen TjejCompaniet där föreningen anordnar öppen ungdomsinriktad fritidsverksamhet för flickor i Centrala Nacka
6. Överenskommelsen med föreningen TjejCompaniet omfattar verksamhet vid minst tre tillfällen per vecka under 34 skolveckor, med minst fyra timmar öppet per tillfälle, föreningen ges ett årligt riktat föreningsbidrag med 863 000 kronor i lokaler som föreningen hyr

Sammanfattning

Under våren 2014 utlyste fritidsnämnden ett föreningsbidrag som alla föreningar som ville anordna en öppen fritidsverksamhet för enbart flickor kunde söka. Under hösten 2014 startade tre föreningar öppen fritidsverksamhet för enbart flickor. Nuvarande överenskommelse mellan föreningarna och fritidsnämnden upphör den 31 maj 2017.

Kommunens uppföljning av verksamheten har bestått av dels en enkätundersökning till besökare, dels frågor till föreningarna där de med sina svar gjort en självuppskattning av verksamheten och slutligen även en redovisning av antalet besökare. Uppföljningen visar att det finns ett behov av en viss mindre öppen fritidsverksamhet för enbart flickor i området centrala Nacka och Fisksätra, som ett komplement till annan fritidsverksamhet. I bägge områden finns etablerade föreningar som är intresserade av att även framöver anordna en öppen fritidsverksamhet för enbart flickor.

Däremot är bedömningen att de som besöker den öppna tjejverksamheten i Björknäs bör kunna mötas upp av verksamheter på Björknäs eller Folkans fritidsgårdar.

Ärendet

Bakgrund och tidigare beslut

Fritidsnämnden beslöt den 2 april 2014 att införa ett föreningsbidrag för föreningsdriven öppen fritidsverksamhet för flickor i åldern 12-18 år. Bidraget skulle ges till föreningar som ville anordna föreningsdriven öppen verksamhet som vände sig till enbart flickor. Syftet med verksamheten skulle vara att nå de flickor som upplever att de behöver extra stöd för att kunna ta del av fritidsaktiviteter eller de flickor som av olika skäl inte deltar i annat fritidsutbud. Flickor som upplevde att de i lägre grad hade fått positiv uppmärksamhet av den övriga vuxenvärlden skulle särskilt uppmärksammas.

Bidraget utlystes och alla intresserade ideella föreningar hade möjlighet att söka bidraget. De föreningar som beviljades bidraget skulle även ingå en överenskommelse med kommunen där det angavs vilken verksamhet som skulle bedrivas och i vilken omfattning. Verksamheten skulle ingå som en del av den ungdomsinriktade öppna verksamheten där fritidsgårdarna står för merparten av verksamheten. Träffpunkterna för enbart flickor skulle vara komplement till fritidsgårdarna.

Fritidsnämnden beslutade den 17 juni 2014 att bevilja fyra föreningar föreningsbidrag för föreningsdriven öppen fritidsverksamhet för flickor. En av föreningarna valde att inte fullfölja sin ansökan och under sommaren 2014 ingick fritidsnämnden överenskommelser med de övriga tre föreningarna som alla startade sina öppna tjejverksamheter under hösten 2014.

Fritidsnämnden beslutade den 12 februari 2015 att förlänga överenskommelserna med de tre föreningarna till och med den 31 maj 2017. Nuvarande överenskommelse mellan föreningarna och fritidsnämnden upphör den 31 maj 2017.

Besökares värdering av dagens öppna tjejverksamhet

Under mars 2017 genomfördes en enkätundersökning där de som besökte de olika tjejverksamheterna under två veckor fick möjlighet att svara på frågor om verksamheten

och sina egna fritidsvanor. På en av de tre verksamheterna, Nacka KFUMs verksamhet i Björknäs, var det så pass få svarande att den verksamheten inte kan utvärderas med denna undersökning.

Resultatet för de andra två verksamheterna, TjejCompaniet i Järla och Darras öppna tjejverksamhet i Fisksätra, visar att besökarna överlag är nöjda med verksamheten. Det är inte helt enkelt att se om besökarna på dessa två tjejverksamheter har skäl att inte delta i en fritidsverksamhet där det även deltar pojkar. Det är inte heller enkelt att se om de behöver extra stöd för att delta i annat fritidsutbud. Besökarna har även fått svara på hur ofta de upplever olika besvär. 65 procent av flickorna på båda verksamheterna anger att de upplever stress varje vecka.

45 procent av besökarna på TjejCompaniet deltar även i andra föreningsaktiviteter. Exempel på aktiviteter är dans, musik, teater, fotboll, racketsport, ridning, scouter och aktiviteter med kyrklig församling. Även dessa aktiviteter kan till stor del enbart ha flickor som deltagare. Flertalet av besökarna på TjejCompaniet har aldrig varit på en fritidsgård. När flickorna svarar på frågor om olika hälsorelaterade besvär, otrygghet eller utsatthet visar de att de har en situation som är likvärdig med andra tonårsflickor. TjejCompaniet är framför allt ett vardagsrum där flickor kan uppleva trygghet, lugn och ro och få bekräftelse i en tillvaro som ofta präglas av stress, krav och höga förväntningar.

Ingen av deltagarna i Darras öppna tjejverksamhet i Fisksätra anger att de deltar i andra föreningsaktiviteter utöver den öppna verksamheten som Darra anordnar. Flertalet av Darras besökare har även besökt fritidsgården och ungefär hälften svarar att de känner sig otrygga på fritidsgården. Flickorna efterfrågar framför allt en träffpunkt där pojkar, bröder och kusiner inte kan komma att lägga sig i vad flickorna gör eller bidra till en upplevelse av obehag. Flickorna som deltar i Darras verksamhet upplever mindre oro och större trygghet än flickor i allmänhet. Däremot upplever de att de är mer utsatta och har mindre chanser till fritidsverksamhet än ungdomar generellt.

	TjejCompaniet	Öppen tjejverksamhet i Fisksätra Föreningen Darra	Tjejsnack Björknäs Föreningen Nacka KFUM/AFUM
Antal svarande på besökarenkät	38	20	4
Antal unika personer som besöker verksamheten	50	150 - 200	15
Antal besökare i genomsnitt per öppet tillfälle	13	38	3 - 15

Utförarnas självskattning av dagens öppna tjejverksamheter

Även föreningarna har under mars 2017 besvarat ett antal frågor. Alla tre verksamheter vill fortsätta med sin befintliga verksamhet eller utöka den.

Föreningen Darra menar att för många flickor behövs det en plats för dem att umgås på fritiden och att göra aktiviteter, och att det för dem är viktigt med en "comfort zone". Flickorna uttrycker att pojkarna tar för mycket plats i andra verksamheter och de vill ha en plats där bröder och kusiner inte kan komma och lägga sig i, något som många tycker är obehagligt. Många flickor har också varit mycket isolerade tidigare. Tjejverksamheten har även lett till ökad aktivitet, självständighet och öppenhet hos en grupp flickor som tidigare varit mycket isolerade och ensamma. I verksamheten idag blandas många flickor från olika kulturer.

Föreningen TjejCompaniet pekar på att det är positivt med en könsspecifik träffpunkt då flickor efterfrågar en plats där de slipper konkurrera med pojkar en del av dygnet. Många bryter sitt utanförskap i verksamheten och kommer till en plats där de känner sig betydelsefulla och välkomna. Här får en del sina första vänner. Här finns ett utrymme för lugn och ro. Föreningen menar att deras besökare har fått bättre självkänsla, självförtroende, självkännedom och egenvärde genom att besöka TjejCompaniets verksamhet.

Föreningen Nacka KFUM/AFUM lyfter fram ungdomars behov av vuxna förebilder. De menar att det finns ett behov av relationer mellan flickor och vuxna ungdomsledare. Några flickor kommer till verksamheten för att få sällskap och gemenskap med andra, några har frånvarande föräldrar och söker därför kontakt med andra vuxna. Föreningen menar att deras verksamhet har bidragit till att klyftorna mellan ungdomar har minskat.

Enhetens bedömning och förslag

På fritiden ska alla ha möjlighet att få utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Eftersom ungdomar är olika, har olika behov, olika fritidsstilar och olika förutsättningar behövs det ett brett fritidsutbud med olika arenor och möjligheter.

Fritidsgårdsverksamheten ska syfta till att under fria former underlätta och ge utrymme för ungdomars umgänge och aktiviteter på deras fritid. Fritidsgården ska upplevas som en attraktiv mötesplats av ungdomar där alla ungdomar oavsett kön, sexuell läggning, etnisk bakgrund, politisk åsikt eller religiös tro ska kunna mötas på lika villkor. Flera fritidsgårdar arbetar aktivt för att ungdomar med olika bakgrund och förutsättningar ska uppleva att det finns ett utrymme för dem på fritidsgården. Fritidsledarna är viktiga som samtalspartners, aktivitetsledare och coacher när ungdomar vill förverkliga sina idéer.

Kultur- och fritidsenheten föreslår att det även framöver ska finnas viss föreningsdriven öppen fritidsverksamhet för enbart flickor. En öppen ungdomsinriktad fritidsverksamhet för enbart flickor bör erbjudas på de platser där det visat sig att det finns ett tydligt behov av sådan verksamhet. Verksamheten ska då vara ett komplement till fritidsgårdsverksamheten.

Uppföljningen visar att det finns skäl för den tjejverksamhet som föreningen Darra i Fisksätra bedriver. Flickor i Fisksätra uttrycker att de har ett behov av en träffpunkt där pojkar, bröder och kusiner inte kan komma att lägga sig i eller bidra till en upplevelse av obehag. Fisksätra fritidsgård arbetar aktivt för att vara en mötesplats som även intresserar flickor, där flickor kan uppleva sig välkomna och trygga på samma villkor som pojkar. Trots detta är bedömningen att det finns ett behov av ytterligare en verksamhet som enbart vänder sig till flickor. Föreningen når främst flickor som bor i Fisksätra.

Uppföljningen visar även att det finns skäl för den tjejverksamhet som föreningen TjejCompaniet bedriver i centrala Nacka. Verksamheten lockar flickor från hela kommunen. Det finns tillräckligt många flickor som av olika skäl inte deltar i annat fritidsutbud eller flickor som bedöms ha ett behov av en könseparerad fritidsverksamhet där fokus ligger på enbart flickors erfarenheter och behov, där flickor ska få slippa en upplevelse av konkurrens med pojkar. Flickor som upplever stress uttrycker särskilt att de har behov av en mötesplats som TjejCompaniet. Föreningen når flickor från hela kommunen.

Däremot är bedömningen att de behov som de som besöker den öppna tjejverksamheten som nu bedrivs av Nacka KFUM/AFUM i Björknäs bör kunna mötas upp av verksamheter på Björknäs eller Folkans fritidsgårdar.

Överenskommelser med ersättning

Enheten föreslår att formen för finansieringen av verksamheten ändras från ett generellt föreningsbidrag till ett riktat föreningsbidrag.

Fritidsnämnden kan besluta om olika särskilda generella föreningsbidrag som utlyses där alla godkända föreningar har möjlighet att ansöka om samma bidrag på lika villkor. Tidigare kunde alla föreningar beviljas ett särskilt föreningsbidrag för öppen tjejverksamhet och då bedriva den verksamheten på de platser som föreningarna själva valt.

Nämnden kan även besluta om att ge riktade föreningsbidrag som syftar till att möta utpekade behov som kommunen identifierat. Enhetens förslag om ett särskilt riktat föreningsbidrag innebär att kommunen endast finansierar en verksamhet som ska möta ett behov, som kommunen identifierat, där nämnden fattar beslut om att det är detta behov som nämnden vill ge stöd för.

Enheten föreslår att det särskilda föreningsbidrag för öppen tjejverksamhet, som utlystes under våren 2014 för en treårsperiod, som var möjligt för alla föreningar att söka, ska ersättas med ett särskilt riktat föreningsbidrag. Särskilda riktade föreningsbidrag kan ges om fritidsnämnden bedömer att det finns behov av en öppen verksamhet som komplement till fritidsgårdar.

Enheten föreslår att fritidsnämnden ska fastställa att det finns ett behov av öppen ungdomsinriktad fritidsverksamhet för enbart flickor, dels i Fisksätra och dels som en

centralt placerad verksamhet för hela kommunen. Verksamheten i de två utpekade områdena bedrivs idag av etablerade föreningar som har byggt upp varsitt koncept samt har byggt upp relationer till såväl flickor som lokalsamhället.

Fritidsnämnden har sedan tidigare ingått överenskommelser med Nacka ridklubb om en mindre öppen fritidsverksamhet för ungdomar på Velamsund och med föreningen Janes dansstudio om en mindre öppen fritidsverksamhet för ungdomar i Alphyddan. Dessa öppna verksamheter besöks i huvudsak av enbart flickor, men är även öppna för pojkar.

Enhetens bedömning är att det inte behövs fler träffpunkter med könsseparerad öppen fritidsverksamhet som riktar sig till enbart flickor, än de två som föreslås i denna tjänsteskrivelse. Föreslagna riktade verksamheter för enbart flickor i Fisksätra och en mötesplats för alla intresserade flickor i centrala Nacka, de sju fritidsgårdarna och ytterligare två föreningsdrivna träffpunkter bör kunna möta de behov som finns. Om det i en framtid visar sig att det finns ytterligare efterfrågan eller behov av annan öppen verksamhet för enbart flickor får det prövas vid ett senare tillfälle.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär en kostnad för fritidsnämnden för uppdragsersättning till föreningen Darra musik och dans med 284 000 kronor och till föreningen TjejCompaniet med 863 000 kronor. Utrymme för kostnaden finns inom ramen för öppen fritidsverksamhet i fritidsnämndens beslutade internbudget.

Konsekvenser för barn

Alla ungdomar ska kunna hitta en aktivitet eller mötesplats där de får möjlighet att ingå i ett sammanhang, känna sig välkomna och trygga, där de unga kan umgås med andra unga. Förslaget till beslut ligger i linje med kommunens mål om bäst utveckling för alla. I beredningen av ärendet har unga som idag är aktiva inom den öppna fritidsverksamhet fått delta med sina synpunkter som vägts in i bedömningen av verksamheten och till förslaget beslut.

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Thomas Sass
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten